
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ 19.10.2024

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Εμείς και οι άλλοι

Η κριτική είναι πάντα μια πράξη σύγκρισης με κάτι που ασπαζόμαστε ως σωστό, καλό, δίκαιο, ωραίο. Αξιολογώντας και συγκρίνοντας αναγνωρίζουμε ποιοι είμαστε και ποιοι είναι οι άλλοι, σε τι μοιάζουμε και σε τι διαφέρουμε. Πρόκειται για μια πράξη κοινωνική, αναγκαία και φυσική, χωρίς την οποία δεν θα μπορούσαμε να τοποθετηθούμε στον κόσμο.

Έως εδώ καλά. Όμως η κριτική που ασκούμε στους άλλους τις περισσότερες φορές δεν δηλώνει απλώς μια θέση, μια αντίθεση ή μια άποψη. Σπάνια αρκούμαστε στο να εκφράσουμε μόνο την ευαρέσκεια ή την απαρέσκειά μας, τη συμφωνία ή διαφωνία μας. Αντίθετα, δαιμονοποιούμε και καταδικάζουμε, συχνά χωρίς καν να το συνειδητοποιούμε. Πολλές φορές μια τέτοια κριτική δεν απέχει από την προσβολή και την απόρριψη.

Σαν να μην έφτανε η έμφυτη, αλλά και η από τη διαπαιδαγώγησή μας επίκτητη τάση για κριτική, υφιστάμεθα τελευταία και έναν καταγιισμό από δεκάδες εκπομπές στην τηλεόραση ή στο διαδίκτυο, στις οποίες συμμετέχοντες και θεατές κρίνουν με μανία. Εκπομπές με καλεσμένους για φαγητό στις οποίες ο ένας κρίνει τον άλλον, εκπομπές «ταλέντων» που περιμένουν να κριθούν από εμάς, ακόμη και εκπομπές με ζευγάρια στις οποίες ανταλλάσσονται αμοιβαίες κρίσεις μπροστά σε χιλιάδες τηλεθεατές. Σε μια εποχή στην οποία όλοι εμφανίζονται υπέρμαχοι του αλληλοσεβασμού, της ανεκτικότητας και τάσσονται κατά των προκαταλήψεων, η ανώνυμη και χωρίς λόγο και πραγματικό αντικείμενο κριτική έχει γίνει καθημερινή συνήθεια. Ο λόγος της επιτυχίας των εκπομπών αυτών; Μάλλον η ανάγκη να αισθανθούμε βολεμένοι στον καναπέ μας, επειδή εμείς βρισκόμαστε στη «σωστή πλευρά» και είμαστε στο απυρόβλητο.

Γίνεται, ωστόσο, να σταματήσουμε την κριτική; Όχι, γιατί είναι στοιχείο της κοινωνικής μας ταυτότητας, συνήθεια, βίωμα. Ούτε θα ωφελούσε να γίνουμε ουδέτεροι, να μην αξιολογούμε και να μην κρίνουμε τίποτα. Κι ακόμη, γιατί η κριτική, όταν γίνεται με ειλικρίνεια, ενδιαφέρον και φροντίδα για τον άλλον, είναι ένα πολύ σημαντικό εργαλείο, για να βελτιώσουμε τις σχέσεις μας, ιδιαίτερα αυτές με τους πολύ δικούς μας ανθρώπους.

Οι προσωπικές σχέσεις δεν είναι δικαστήριο, στο οποίο ο ένας κρίνει και ο άλλος καταδικάζεται, αλλά συμμαχία με στόχο το καλό της σχέσης. Στην κριτική ο καθένας ανταποκρίνεται καλύτερα, όταν αισθάνεται ότι έχει την ελευθερία να αλλάξει κάτι με δική του πρωτοβουλία και όχι γιατί κάποιος το απαιτεί και τον υποχρεώνει. Και το βασικότερο, η κριτική βρίσκει πρόσφορο έδαφος, όταν οι άνθρωποι αισθάνονται ότι τους αγαπούν, τους σέβονται και τους αποδέχονται. Διαφορετικά, εκλαμβάνεται ως απειλή και απορρίπτεται κατευθείαν.

Λ. Βογιατζή (διασκευή).

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Η αξιολόγηση του μαθητή

Η αξιολόγηση των μαθητών στο σχολείο είναι μια διαδικασία στενά συνυφασμένη με τη διδακτική πράξη και κατ' επέκταση με τη συνολική κοινωνική λειτουργία του σχολείου. Συνήθως αναφέρεται στη διαδικασία, κατά την οποία ο διδάσκων συγκεντρώνει πληροφορίες από διαφορετικές πηγές, προκειμένου να διατυπώσει κρίσεις για έναν μαθητή ή για μια ομάδα μαθητών.

Ωστόσο, για την αξιολόγηση των μαθητών εκφράζονται αντικρουόμενες απόψεις. Έτσι, οι επικριτές της αξιολόγησης, υποστηρίζουν πως διαταράσσεται η παιδαγωγική σχέση ανάμεσα στον μαθητή και στον δάσκαλο απ' τη στιγμή που ο τελευταίος αναλαμβάνει τον ρόλο του βαθμολογητή.

Άλλοι επιστήμονες διατυπώνουν την άποψη ότι οι εξετάσεις επηρεάζουν αρνητικά την ψυχοσωματική εξέλιξη των παιδιών και ότι ψυχολογικές παράμετροι που ισχύουν για το κάθε άτομο στην κάθε φάση της εξέλιξής του επηρεάζουν με άμεσο τρόπο την επίδοσή του. Τέλος, επισημαίνουν ότι ο τρόπος με τον οποίο αποδίδονται οι βαθμοί ελάχιστα μας ενημερώνει για την ποιότητα και την ποσότητα της σχολικής μάθησης ενός μαθητή.

Υπάρχουν, όμως, και μελετητές υπέρμαχοι της αξιολόγησης που πιστεύουν πως η αξιολόγηση των μαθητών είναι αναγκαία. Θεωρούν μάλιστα πως, για να είναι αποτελεσματική, χρειάζεται να είναι τακτική και οι επιδόσεις στα διάφορα μαθήματα και στα κριτήρια εργασίας να γνωστοποιούνται εγκαίρως και γραπτώς στους αξιολογούμενους μαθητές. Ακόμη, υποστηρίζουν πως η σχολική αξιολόγηση προσφέρει στον μαθητή πληροφορίες για τον εαυτό του και έτσι αποκτά αυτογνωσία και αυτοαντίληψη. Με την αξιολόγηση επιβραβεύονται και αμείβονται εκείνοι που κατέβαλαν μεγάλη προσπάθεια και αυτό αποτελεί μια ηθική ικανοποίηση, αλλά και ένα αίσθημα δικαιοσύνης. Εξάλλου, λειτουργεί παρωθητικά κυρίως για τους μαθητές, οι οποίοι θεωρούν τις αξιολογήσεις σημαντικές και καθοριστικές, για να πετύχουν τους επιθυμητούς στόχους. Με τον τρόπο αυτό η σχολική αξιολόγηση είναι μία από τις διαδικασίες που βοηθούν στη λήψη αποφάσεων. Συμβάλλει στο να γνωρίζουν γονείς και μαθητές εκ των προτέρων τις πιθανότητες αξιοποίησης των δυνατοτήτων των παιδιών και επομένως να προσανατολίζονται σωστά ως προς το μελλοντικό επάγγελμά τους.

Π. Μανωλάκος, Η αξιολόγηση του μαθητή (διασκευή).

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Τον εαυτό του παιδί

Τον εαυτό του παιδί απ' το χέρι κρατάει
στα ίδια μέρη κι απόψε η ζωή θα τους πάει
θα περάσουν ξανά απ' της μνήμης τα σπίτια
από θάλασσες άδειες απ' του φόβου τα δίχτυα

Θα σταθούνε μαζί και θα δουν να περνάνε
σαν ποτάμια οι στιγμές που ποτέ δε γερνάνε

και τα πρόσωπα που έγιναν δρόμοι κι αιώνες
και τα όνειρα που έσκαψαν μες στα χρόνια κρυψώνες

Όταν ήμουν παιδί είχα βρει έναν κήπο
για να κρύβομαι εκεί απ' τη ζωή όταν λείπω
όταν ήμουν παιδί είχα κρύψει έναν ήλιο
να 'χει ο δρόμος μου φως κι η σιωπή μου έναν φίλο

Τον εαυτό του παιδί απ' το χέρι θα πιάσει
σαν γυαλί μια στιγμή θα ραγίσει, θα σπάσει
θα χωρίσουν μετά κι ο καθένας θα πάει
σ' έναν κόσμο μισό που τους δυο δεν χωράει.

Τραγούδι: Μάριος Φραγκούλης, Δίσκος: Φεγγάρι ερωτευμένο,
Μουσική: Μάριος Φραγκούλης, Στίχοι: Παρασκευάς Καρασούλος

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

A1. Να συνοψίσετε (70-80 λέξεις) τις απόψεις των υπέρμαχων της αξιολόγησης των μαθητών στο **Κείμενο 2**.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, με βάση τα **Κείμενα 1 και 2**, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό ή Λάθος**. Να τεκμηριώσετε τις απαντήσεις σας με αναφορές στα κείμενα:

- α.** Η κριτική είναι μια διαδικασία που προσδιορίζει τον κοινωνικό μας ρόλο. (Κείμενο 1)
- β.** Η κριτική δεν μπορεί να βοηθήσει να αλλάξει ο άνθρωπος. (Κείμενο 1)
- γ.** Ο σεβασμός και η αποδοχή του άλλου περιορίζουν στην εποχή μας την άσκηση κριτικής. (Κείμενο 1)
- δ.** Οι επιστήμονες συμφωνούν μεταξύ τους για την αναγκαιότητα της αξιολόγησης των μαθητών. (Κείμενο 2)
- ε.** Η σχολική αξιολόγηση, σύμφωνα με τους ειδικούς, βοηθά τους μαθητές στον επαγγελματικό τους προσανατολισμό. (Κείμενο 2)

Μονάδες 10

B2. α) Σκοπός της συντάκτριας στην 3^η παράγραφο («Σαν να μην έφτανε η έμφυτη...είμαστε στο απυρόβλητο») του **Κειμένου 1** είναι να προβληματίσει τους αναγνώστες για το ζήτημα της άσκησης κριτικής. Να αναφέρετε τρεις (3) διαφορετικές γλωσσικές επιλογές που κάνει για τον σκοπό αυτό (μονάδες 3) και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους (μονάδες 9) στα σημεία που τις εντοπίσατε.

Μονάδες 12

B2. β) Με ποιον τρόπο οργανώνει το επιχειρήμά της η συντάκτρια του **Κειμένου 1** στην 4^η στην παράγραφο («Γίνεται, ωστόσο...πολύ δικούς μας ανθρώπους») (μονάδες 3) και τι προσπαθεί να πετύχει με την επιλογή αυτή (μονάδες 2);

Μονάδες 5

B3. Με αφορμή το περιεχόμενο της 3^{ης} παραγράφου του **Κειμένου 2** («Άλλοι επιστήμονες διατυπώνουν...μάθησης ενός μαθητή») να εξηγήσετε σε 60-80 λέξεις την άποψη ότι οι εξετάσεις επηρεάζουν αρνητικά την ψυχολογική εξέλιξη των παιδιών.

Μονάδες 8

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Στο **Κείμενο 3**, ποιο είναι το θέμα του ποιήματος, κατά τη γνώμη σας; Να απαντήσετε αναφερόμενοι σε τρία (3) εκφραστικά του μέσα. Πώς λειτουργεί η μνήμη στην προσωπική σας ζωή; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Στο **Κείμενο 2** οι υπέρμαχοι της αξιολόγησης πιστεύουν πως η αξιολόγηση των μαθητών είναι αναγκαία.

α) Στηριζόμενοι και στις ιδέες του **Κειμένου 2**, να εξηγήσετε γιατί η αξιολόγηση στο σχολείο μπορεί να σας ωφελήσει ως μαθητές/μαθήτριες

β) Σε ποιους άλλους τομείς της κοινωνικής σας ζωής μπορούν η κριτική και η αξιολόγηση να σας φανούν χρήσιμες και γιατί;

Αναπτύσσετε τις ιδέες σας σε ομιλία 350-400 λέξεων που εκφωνείτε μέσα στην τάξη.

Μονάδες 30